קז א מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ו :

קח ב מיי' שם הל' ז :

קט ג ד מיי' שם הלכה יח ·

קי ה מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה י :

קיא ו ז מיי' פי"ג מהלכות פסה"מ הלכה א ופט"ז הל' א :

עיין נ"ק דקאמר האי דבחוץ ונתן בפנים הוא טעות גמור דהי אך שייך לומר יאספנו אלא ככר איספא קודם הזריקה בביאתו בהיכל כמ"ש תוס' לעיל כו: בד"ה אמר שמואל וצ"ע

קיב ח מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה ו :

קיג ט מיי' פי"ד מהל' פסה"מ הלכה ז :

נושא (המשך)
שיטת אבי' מי: הכל מודים בניתנין למטה שנתנן למעלה (וכן הריפך) שלא יאספנו - דהואיל וניתן במזבח הראוי לו לא הוי כנשפך על הרצפה.

נושא
מזבח פנימי מקדש פסולין (שאם עלו לא ירדו)

נושא/מבנה
◇ "בחוץ", "למחר" עבודות בפסול מחשבת 1) מקום 2) זמן
ההבדל בין מקום לזמן

* * *

שיטה מקובצת

א] אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט אמרת מרבה אני את כו' ומוציא אני את אלו שאין פסולן בקודש· פי' רובע ונרבע ופרש"י דאותם פסולים קודם שבאו לעזרה ולא נהירא דהא פסיק ותני רובע ומי לא עסקינן (דנרבע) [דרבע] אחר שבא לעזרה לכ"נ לפרש שהיה פסולן בקודש דיש הכשר במקום אחר בקודש וה"פ שלא לשמו יש לו הכשר בשלמים בפנים שנתנן בחוץ [יש לו הכשר] כל אחד כמשפטו ושקבלו פסולים פי' טמא בצבור (והלן בבמה) והלן בדם שכן כשר באברים (באברים משום בשר) והיוצא (בבמה טמא פי') [דמה] חוץלקלעים [שכן כשר] בבמה ושנשחט בלילה משום אברים ופדרין דקריבין בלילה [אך מנשפך] דמה קשיא וי"ל דכיון דשחיטה שהיא עבודה ראשונה עשויה בהכשר הכשר במקום אחר קרינא ביה וה"ה לכולם שייך טעם זה משום הכשר שחיטה אבל [בנשחט] בלילה צריך לומר משום אברים ופדרים: ב] אמר ר' אלעזר מזבח הפנימי מקדש פסולים· שאם עלו לא ירדו ואע"ג דלא כתיב קרא אלא בחיצון: ג] והאי כלי שרת· אע"ג דאמרינן כלי שרת אינו מקדש [אלא הראוי לו] הכא שאני דאית ביה תרתי שהוא מזבח וכלי שרת הלכך מקדש פסולים ליקרב הקשה הר"ר שמואל מאיברא וכי יפה כח מחמת פסולן הא בכשרים לא מקדש דכתיב מנחה ונסך לא תסכו עליו וכיון דכשרים לא (רמו) [מקרבי] עליה היאך יקדש פסולים להקריב עליו וי"ל דקרא מיירי לכתחלה אבל דיעבד יקדש עוד תירץ דהא דמקדש פסולים לאו לענין לא ירדו דודאי ירדו מעל מזבח הפנימי אלא לומר שאם עלו אחר כן על מזבח החיצון שלא ירדו ומיירי בקמצים שלא קדשם בכלי שהעלה על מזבח הפנימי ואח"כ העלה על מזבח החיצון ומזה [מיירי למה] שהמזבח הפנימי מקדשם דאי לאו דמזבח הפנימי מקדשם מזבח החיצון לא היה מקדשם דאינו מקדש כי אם הראוי לו (ופי') הראוי לו (הוי) [היינו] דנתקדשו בכלי והלכך מיירי כמו כן שלא נתקדשו דאי נתקדשו בכלי דל מהכא מזבח הפנימי מזבח החיצון מקדשם תו"ח: ד] דטעמא דר"ש משום דס"ל כו' ונימא ר' יוסי לא כיפר ורבי שמעון כיפר אלא לר' שמעון נמי לא: ה] אסיפה מיהא: ו] הפסולין שעלו למזבח דלא: ז] ג' מיעוטין למעט ג' פסולין הס"ד ומה"ד זאת' הוי מיעוט: ח] ליה דלא כיפר כלל דאיכא: ט] זה שניתן: י] דם פסול: יא] דלא חזיא ליה כלל: יב] רצפה בנין אבנים שלא כו' אין קדושתו חמורה כזה שהוא כלי שרת המפלפל הס"ד: יג] בתודה ובחטאת: יד] בקונטרס דאי לאו דקלטיה מזבח הר"ל כנשפך דמה דפליג ר' יהודה והא: טו] דמי וא"כ מאי מייתי הכא לכך נ"ל הא דמייתי הכא סייעתא

* * *

לאו משום דקלטיה מזבח וש"מ לא יאספנו · פי' בקונטרס יד] והא ליכא למימר משום דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומשום דכיפרה הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות קתני לה וקשה דהא בסוף כל הפסולין (לקמן לו.) מסקינן דר' יהודה אית ליה שלא במקומו כמקומו דמי טו] ונראה לפרש דהאי דקא"ל ר' יהודה כמקומו דמי לא לענין דנתכפר אלא לענין מחשבה דווקא הוי כמקומו דכיון דמהניא הזריקה לענין דאם עלו לא ירדו מהניא נמי שלא לפסול במחשבה ולכך טז] מיד לאחר כשר ומיהו קשה דא"כ בתר דשני כמקומו דמי מאי קפריך התם מחישב ליתן הניתנין בחוץ בפנים ובפנים בחוץ הא התם נמי קלטי' מזבח דאם עלו לא ירדו וה"ר יוסף מפרש דהכי מייתי סייעתא מ"ש לאו משום דקלטיה מזבח דאפי' בפנים וחוץ קאמר רבי יהודה דקלטיה מזבח אע"ג דפני' ודחוץ לכ"ע לאו כמקומו ואפי' הכי קאמר רבי יהודה דקלטיה מזבח לענין דאם עלו לא ירדו הכי נמי קלטיה מזבח לענין דלא יאספנו ומיהו לא יתכן פי' זה למאי דפרישי' לעיל דמאן דאית ליה כמקומו דמי אפי' בפנים וחוץ קאמר מדפריך לר' יוחנן ואי שלא במקומו לאו כמקומו להוי כנשפך מן הכלי ויאספנו ולשמואל ולריש לקיש לא פריך (תוספות) ורבי חיים בה"ר מרדכי מפ' דמוכח יז] מנחתו בחוץ שנתנו בפנים ולכולי עלמא לאו כמקומו דמי ואין זריקתו כלום לפי שנפסל מקודם שנכנס להיכל והוי דאין תקנה באסיפה לפי שנפסל קודם הזריקה כ"ש דהוה לן למימר דהוי כנשפך הדם מן הכוס על הרצפה דאמר ר' יהודה תרד דכל זבח שלא נזרק כלל אם עלו אימורין ירדו לר' יהודה ואפי' הכי אמר דקלטיה המזבח לזריקתו ואמרינן לא ירדו ה"ה בניתנין למטה למעלה דאמר ר' יוחנן דלא כמקומו דמי ולא כיפר כלל דנימא דמהניא הזריקה וקלטיה מזבח שלא יאספנו עוד להועיל זריקה אחרת · ברוך ע"כ: **האי** רצפה והאי כלי שרת · ועדיף יח] מכלי שרת דלא מקדשי פסולין ליקרב ומזבח מקדש :

אמר

* * *

תורה אור

ומשנתינו כדברי האומר לא יאספנו ורב חסדא אמר אבימי הכל מודין בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה הואיל ודמים העליונים למטה הן באין לא נחלקו אלא בניתנין לפנים שנתנן בחוץ *בחוץ שנתנן לפנים שר' יוסי אומר יאספנו ור"ש אומר לא יאספנו; אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא *רבי יהודה אומר "זאת היא העולה" הרי אלו *מיעוטין *פרט לנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים, אם עלתה תרד, ר"ש אומר "עולה" אין לי אלא עולה כשרה, מנין לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים והלן, והיוצא, והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ושקיבלו פסולין וזרקו את דמה והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין למטה שנתנן למעלה, והניתנין בפנים שנתנן בחוץ, והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן, מנין? ת"ל "תורת העולה" ריבה 'תורה אחת' לכל העולין שאם עלו לא ירדו, יכול שאני מרבה אף הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן? ת"ל "זאת", ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו א] *מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקודש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולן בקודש קתני מיהא "הניתנין: למטה שנתנן למעלה, ולמעלה שנתנן למטה" ולא פליג רבי יהודה, מ"ט לאו משום דקלטיה מזבח ושמע מינה לא יאספנו; א"ר ב] *אלעזר מזבח הפנימי מקדש פסולין מאי קמ"ל תנינא "הניתנין בפנים כו'" אי מהתם הוה אמינא ה"מ דם דחזי ליה אבל קומץ דלא חזי ליה אימא לא, קמ"ל, מיתיבי קטרת זרה שעלה לגבי מזבח תרד שאין לך מקדש פסולין אלא מזבח החיצון בראוי לו חיצון אין פנימי לא? תריץ הכי קטרת זרה שעלתה למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון מקדש פסולין אלא הראוי לו והפנימי בין ראוי לו בין שאין ראוי לו מאי טעמא האי רצפה ג] והאי כלי שרת: **מתני'** השוחט את הזבח: לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ, להקטיר אימוריו בחוץ או מקצת אימוריו בחוץ, לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ או לאכול כזית מעור האליה בחוץ, פסול ואין בו כרת, לזרוק דמו למחר מקצת דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימוריו למחר לאכול בשרו למחר או כזית מבשרו למחר או לאכול כזית מעור האליה למחר פיגול וחייבין עליו כרת: **גמ'** סברוה עור אליה כאליה

* * *

דטעמא ד] דר' יוסי משום דס"ל דשלא במקומו כמקומו דמי דאם כן אדמיפלגי באסיפה ליפלגי בכפרה ונימא רבי יוסי כיפר ור' שמעון לא כיפר אלא לרבי יוסי נמי לאו כמקומו דמי ואפ"ה לא יאספנו ומשנתינו כדברי האומר לא יאספנו ומשום הכי תנא פסול במתני'*: **ורב חסדא אמר אבימי הכל מודים** · ר' יוסי ור"ש: **בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו** · דהואיל וניתן במזבח הראוי לו לא הוי כנשפך על הרצפה, דקלטיה מזבח לאפוקי מכלל זריקה במקום אחר: **וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה** · דקרובה היא למתנה גמורה שהרי דמים העליונים למטה הן שותתין ויורדין הלכך האי דם סופו לירד למטה היה ראוי וכי יהביה למטה *קלטיה מזבח מלאוספו ולחזור וליתנו למעלה : **שרבי יוסי אומר יאספנו** · דכיון דלמזבח זה לא היה ראוי, לא קלטיה כלל : **ורבי שמעון אומר לא יאספנו** · שהרי לשם מזבח היה ראוי והרי בא לשום מזבח : **אף אנן נמי תנינא** · דאיתיה לדר' יוחנן דאמר דאיכא דאית ליה לא יאספנו ואע"ג דשלא במקומו לאו כמקומו דמי' לענין כפרה, לענין אסיפה ה] מיהא קלטיה מזבח : **זאת היא העולה** · הרי אלו ג' מעוטין לפי שבא המקרא הזה ללמדנו על הפסולין ו] למזבח שעלו דלא ירדו דילפינן מעולה על מוקדה על המזבח כל הלילה"=מעולה על מוקדה תהא שם כל הלילה לפיכך מיעט לך בו ג' ז] [מעוטין למעט בו ג'] פסולין: **זאת** "(היא)" מיעוטא זאת ולא אחרת "היא" הוי מיעוטא "ה"א' דהעולה" הוי מיעוטא כלומר העולה המיוחדת ולא כולן : **פרט לנשפך דמה ולנשחטה בלילה ושילא דמה** · אבל שאר פסולין אם עלו לא ירדו ולקמן בפרק המזבח מקדש (דף פד:) מפ"ש טעמא דרבי יהודה למעוטי שאר פסולין ומפיק הנך : **אין לי אלא עולה כשרה** · תהא על מוקדה כל הלילה עד הבקר : **והלן** · שלן בשרה חוץ למזבח : **והיוצא** · שיצא בשרה : **והטמא והנשחט** · ע"מ להקטיר חוץ לזמנו כו' : **מנין** · שכיון שעלו לא ירדו : **רובע ונרבע** · על פי עד אחד שמותר להדיוט ואסור לגבוה ונפקי לן מקראי במסכת תמורה בפ' כל האסורין (דף כח:) : **וכן מוקצה ונעבד ומריפה** · מוקצה שהקצהו לתקרובת עבודת כוכבים : **נעבד** · שהשתחוה לבהמה : **כלאים** · "שור או כשב" פרט לכלאים "כי יולד" פרט ליוצא דופן (חולין דף לח:) : **מאי ראית** · אחר שריבה הכתוב ומיעט ולא פירש לך הכתוב מה ריבה ומה מיעט : **אמרת** · ומעלמך מרבה אני את אלו שהיה פסולן בקדש משבאו לעזרה נפסלו :

קתני מיהא כו' · ולא פליג רבי יהודה לשוויהו כנשפך על הרצפה' ונימא ירדו כדאמר ר' יהודה 'פרט לנשפך דמה' ואלמא לאו כנשפך דמה קחשיב ליה : **מאי טעמא, לאו משום דקלטיה מזבח** לקדושי ושמע מינה לענין אסיפה לא יאספנו והא ליכא למימר משום דקסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומשום דכיפרה הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות קתני ליה, ומדרבי שמעון הייט טעמא דלא מייתי ליה ח] דאיכא למימר טעמא דרבי שמעון משום "תורת העולה" ריבה ואפילו נשפך דמה נמי קאמר דלא ירדו : **מקדש פסולין** · שאם עלו לא ירדו ואף על גב דלא כתיב קרא אלא בחיצון : **הניתנין בחוץ שנתנן בפנים לא ירדו** אבריהם ממזבח ולא פליג ר' יהודה, מאי לאו דקלטיה פנימי לדם זה ט] שניתנו עליו ואע"פ שנפסל בכניסתו להיכל משום "וכל חטאת אשר יובא מדמה" (ויקרא ו) א) הוה ליה כנשפך דמה : **הני מילי דם** · י] שפסול הוא דמקדש הואיל וחזי ליה דם בעלמא כגון דמים הפנימיים : **אבל קומץ דלא חזי** יא] **כלל** · דכתיב (שמות ל) לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה ומנחה אימא אם עלה עליו ירד קמ"ל : **קטרת זרה** · קטרת נדבה שלא התיר הכתוב אלא קטרת של ציבור שחרית וערבית : **שעלתה לגבי מזבח** · קסלקא דעתך דבמזבח הקטרת קאי : **בראוי לו** · לאפוקי קמצים שלא קידשו בכלי הכי מפרש לקמן בפרק המזבח (דף פג:) : **האי רצפה** · יב] בבנין אבנים שלא נמשח לפיכך אין קדושתו בזה חמורה' ונמשח עם המשכן : **מתני' את הזבח** · שלמים או שאר הנאכלין : **פסול ואין בו כרת** · והאוכלו ואפילו בחוץ אין ענוש כרת : **לאכול את בשרו למחר** · ליכא לאוקומה בשלמים אלא בתודה יג] וחטאת ואשם דאילו בשלמים מחר=זמנו הוא אבל לזרוק דמו או להקטיר אימוריו אפילו בשלמים הוי למחר חוץ לזמנו : **פיגול וחייבין עליו כרת** · האוכלו אפילו בזמנו ענוש כרת ובגמרא יליף לה : **גמ'**

כאליה

א) נ"א לא הוה ·

* * *

ע"כ שייך לע"א

נדה מ. ע"ש לקמן סד. הוריות ב:

קלטי' מזבח לאסוקי מלאוספו כו' כצ"ל נ"ק

*צ"ל כי דבר נאמר

נ"א אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני כו' נ"ק

[צ"ל אלעזר

* * *

שיטה מקובצת

סייעתא [מהא דקלטיה] מזבח משום דאפבפנים וחוץ קאמר ר"י דאם עלו לא ירדו ואע"ג דמפנים לחוץ לכ"ע לאו כמקומו דמי כדמשמע בסוף כל הפסולים ימיהו' קשה לעיל כי פריך לר"י דאמר לאו כמקומו דמי ליהוי כנשפך כו' אמאי [לא] קשה כמו כן לשמואל מנתן [הניתנים] בפנים בחוץ דקתני במתני' [דפסול דהא] דפנים לחוץ לכ"ע שלא כמקומו דמי ושמא מר"י ניחא ליה [טפי] להקשות משום דלר"י קשיא ליה מכל המתני' וריב"א פירש דניתנים בחוץ שנתן בפנים דוקא הוא דקאמר דשלא כמקומו דמי איבעית אימא סברא משום דדמים של חוץ לא שייכי כלל בפנים אבל של פנים שייכי בחוץ כגון דם השירים ואיבעית אימא טעמא משום דגלי קרא דכל חטאת אשר יובא מדמה וגו' אבל בניתנים בפנים שנתנם בחוץ א) לא דנימא כמקומו דמי והשתא ניחא הכל דהכא מוכח דלא יאספנו מן בחוץ שנתנם בפנים דהתם ודאי [לאו] כמקומו דמי ואפ"ה קתני ר"י לא יאספנו אלמא משום דקלטיה מזבח ולעיל לר"י דוקא פריך דלשמואל לא קשיא אפילו מבחוץ שנתנם בפנים דמאי פרכת ליהוי כנשפך ויאספנו הואיל ולאו כמקומו דמי לכ"ע [דהא] גלי קרא בהדיא דלא יאספנו דכתיב וכל אשר יובא מדמה אל אהל מועד באש תשרף [אבל הכא] מוכח שפיר מדקלטיה מזבח ש"מ לא יאספנו ימינה שמעינן גם בנתן למעלה ולמטה למ"ד לאו כמקומו דמי דליכא למימר דשאני חוץ בפנים דגלי קרא אבל חטאת [מנ"ל] דנהי דגלי לענין דלא כיפר ואין לו תקנה כי [אם באחרת] מ"מ לענין קליטת מזבח דלא ירדו שייך למילף מחוץ [שאם עלה לא ירד] כגון למעלה ולמטה למ"ד שלא במקומו לאו כמקומו דמי וכיון דקלטה מזבח לענין דלא ירדו ממילא שמעינן דלא יאספנו תדע מדפליג ר"י גבי ניתז דמה מן הצואר על הרצפה ואסר התם ירדו תבי חוץ בפנים מודה דלא ירדו' לשון מהר"פ ז"ל: טו] תיבת מיד נמחק: יז] מהניתנין בחוץ שנתן בפנים דלכולי עלמא: יח] ועדיף משאר כלי שרת:

א) צ"ל דלא גלי קרא ספיר אמרינן דכמקומו דמי ·

דהא